

Sint Sebastianus als icoon in de gayscene

November staat in Weert in het teken van inclusie en diversiteit. Onder de vlag van Weert Respecteert vinden er een maand lang verschillende activiteiten plaats. Zaterdag stond een queer-rondleiding in Museum W op het programma.

WEERT
DOOR JOCHEM RIETJENS

Bekijk collectiestukken met een roze bril', prijst de website van Museum W de tour aan. Deze is in het kader van diversiteitsmaand Weert Respecteert samengesteld door educatiemedewerker Patrick Verhoeven (50). „Seksuele- en genderdiversiteit staan centraal”, opent Verhoeven de uitverkochte rondleiding die vijf kwartier in beslag neemt.

Twintig geïnteresseerden, jong en oud, zijn op de tour afgekomen. „Kunst is op vele manieren te bekijken en te interpreteren”, vervolgt Verhoeven. Zo is hij op het idee gekomen om een lhbtiq+-perspectief te ontwikkelen. Lhbtiq+ is een parapubegrip voor lesbisch, homoseksueel, bi+, transgender, intersekse en queer. De plus geeft aan dat de term inclusief is voor mensen die zichzelf anders noemen dan waar deze letters voor staan, zoals asekueel of panseksueel.

Maria Magdalena

Startpunt is een keramiekplastiek kunstwerk van Désirée Tonnaer. Aan de hand van deze Tronende Maria Magdalena legt Verhoeven uit hoe de katholieke kerk de vrouw eeuwenlang in het verdomhoekje heeft gedrukt. „Maria Magdalena is een samenvoeging van verschillende personen en is een construct van het Vaticaan.” Hij noemt Maria uit het dorpje Magdala, waar Jezus zeven duivels uitdreef, maar ook Maria van Bethanië, de vrouw van Lazarus. Maria Magdalena staat ook bekend als prostituee. Sommigen denken dat zij de echtgenote van Je-

zus was. Ze waste onder meer diens voeten aan het kruis.

Ze was volgens Verhoeven belangrijk, omdat Jezus na zijn herrijzenis als eerste aan haar verscheen. „Het is denkbaar dat zij de allereerste en dus belangrijkste apostel is, nog belangrijker dan Petrus. Maar ze is een vrouw, ongewenst in het katholieke mannenbolwerk en daarom negatief afgeschilderd door paus Gregorius de Grote in de zesde eeuw na Christus.” Vanuit queer-oogpunt vindt Verhoeven het een relevant kunstwerk, omdat het gaat over een persoon in verdrukking.

„Waar denkt u aan als u dit beeld ziet?”, vraagt de educatiemedewerker aan zijn publiek. „Een gay sauna”, klinkt het vanuit de glimlachende groep geïnteresseerden. De toeschouwers bekijken een achttiende-eeuws beeldwerk van

de heilige Sint Sebastianus. „Inderdaad, de patroonheilige van de jagers en de schutters”, zegt Verhoeven. „Maar inmiddels ook een icoon in de gayscene.”

Sensueel

De heilige Sebastianus wordt volgens hem altijd sensueel afgebeeld als een knappe jongeman, met een opvallend laag zittende lendedoek. „Net alsof hij met een handdoek om zijn middel de sauna in stapt”, bevestigt Verhoeven. Sebastianus was een soldaat in de pretoriaanse garde van keizer Diocletianus. De militair bekeerde zich tot het christendom en moest dat met de dood bekopen. Hij is vastgebonden aan een boom met pijlen doorboord. „Die wonden lijken op pestbuilwonden en tijdens de aids crisis van de jaren tachtig werd Sebastianus een

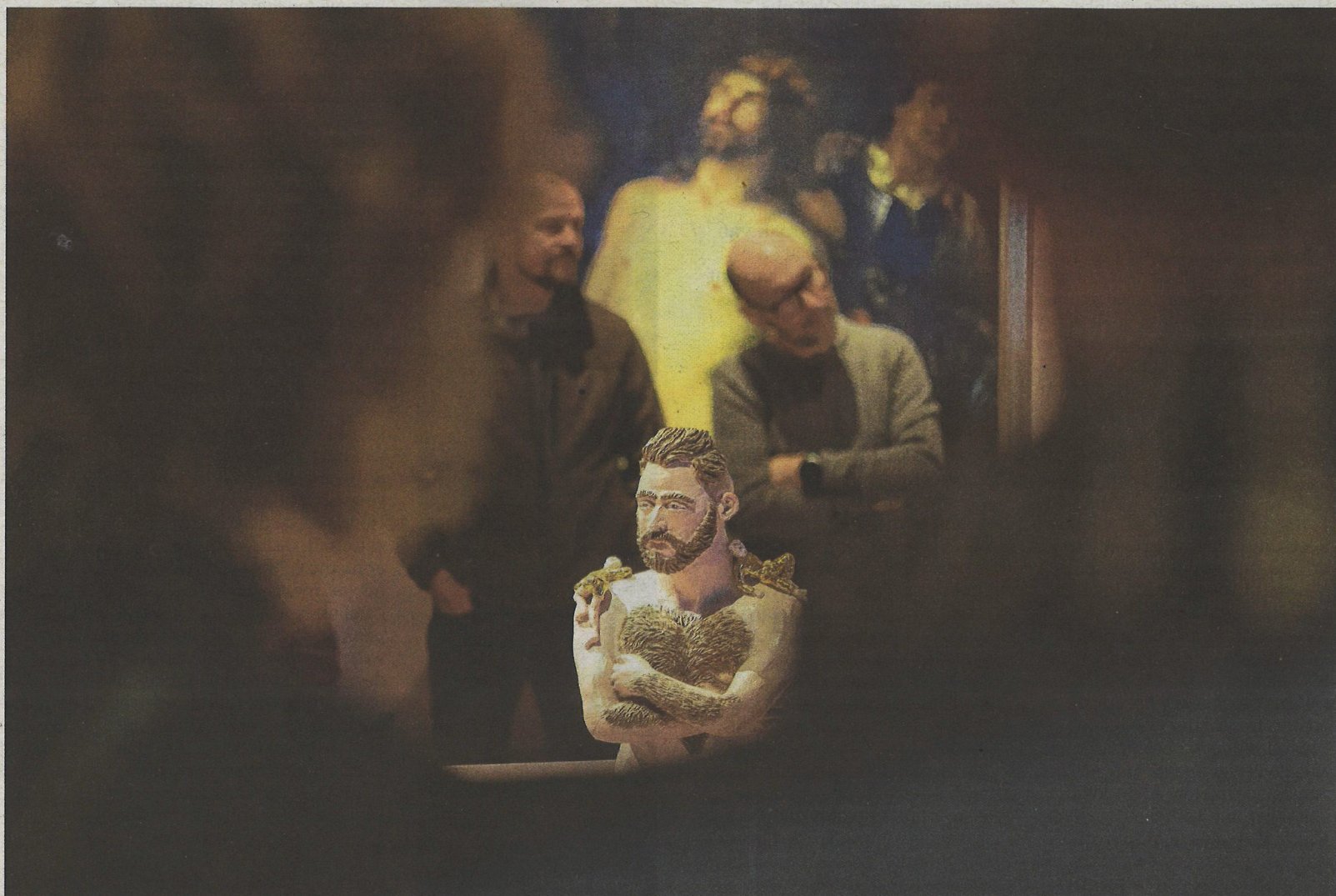
steunheilige voor aidsslachtoffers”, vertelt Verhoeven.

Verhoeven vindt de queer-kijk op kunst van belang, omdat de meeste kunst in musea wordt geëxposeerd vanuit mannelijk perspectief. „Slechts 13 procent van de kunst in Nederlandse musea is gemaakt door vrouwen”, onderstreept Ver-

hoeven het belang van een andere kijk op kunst. Hij wijst naar een topstuk in de collectie van het museum: een naaktportret van een zittende vrouw, in 1926 geschilderd door Jan Sluijters. „Toch weer de kijk van de man op de vrouw.”

Ook haalt hij het standaardwerk *De Eeuwige Schoonheid* van Ernst Gombrich aan. „Een kijk op de Westerse kunstgeschiedenis. In de eerste editie van 1950 staat geen enkele vrouwelijke kunstenaar vermeld.” Pas in een uitgave van 1994 wordt voor het eerst een vrouwelijke kunstenaar opgenomen in deze kunstbijbel.

Verhoeven hoopt dat de queer-rondleiding eraan bijdraagt dat bezoekers met andere ogen en vanuit andere perspectieven naar kunstwerken leren kijken. De rondleiding is te boeken voor groepen van maximaal vijftien personen.

Het beeld van de gespierde, behaarde en bebaarde man dat doet denken aan de bear-cultuur, een subcultuur binnen de homoscene. FOTO JEROEN KUIT

“

Slechts 13 procent van de kunst in Nederlandse musea is gemaakt door vrouwen.

Patrick Verhoeven,
educatiemedewerker